

Verkondiging Pinksteren
Zondag 23 mei 2010
Gereformeerde Kerk Loosdrecht
Ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: Exodus 24 en handelingen 2: 1-11

Verkondiging:

Geliefden van onze Heer,

Persoonlijk en sociaal drama doet het de laatste jaren bijzonder goed op de televisie. Programma's als 'het Familiediner', of 'Buren' kennen we al een aantal jaren. En eigenlijk hoort de populariteit van allerlei soaps daar ook bij. We kijken graag- en met velen- naar het lief en leed van andere mensen, het liefst mensen zoals wijzelf. Het is herkenbaar, we kunnen ons er makkelijk in verplaatsen, en we vinden het blijkbaar ook gewoon wel lekker om naar te kijken.

Het huwelijk, maar ook andere relaties tussen 2 mensen, vormen daar geen uitzondering op. 'All you need is love' was jaren terug al een knaller. De NCRV zond 2 jaar terug de serie 'Het huwelijk' uit, waarin 100 huwelijken werden gevolgd.

De verschillende huwelijken in het koninklijk huis worden op TV breed uitgemeten, en een aantal BN-'ers en met hen commerciële omroepen vonden het zelfs heerlijk om hun trouwdag uit te laten zenden. En Nederland kijkt vrolijk mee. Een witte jurk, gedragen door Maxima of door Truus, het doet het allebei goed op TV.

Maar het gaat nog verder. Momenteel draait het programma '40 dagen zonder jou', u of jij kent het misschien wel. Ik heb er zelf ook eens naar gekeken. Hierin worden stellen gevolgd waarvan het huwelijk helemaal niet meer gaat, en men eigenlijk op punt van scheiden staat. Met behulp van allerlei maatregelen wordt geprobeerd het huwelijk weer te redden. En wij mogen meekijken.

Het zal niet de eerste gedachte zijn bij Pinksteren, maar ook vandaag gaat het hier, in de kerk, om een huwelijk. Vaak wordt Pinksteren wel het 'geboortefeest van de kerk' genoemd, vandaag zou ik willen kiezen voor een huwelijksfeest.

En nog een stap verder: De vraag die ik met de gelezen verhalen in het achterhoofd aan onszelf zou willen stellen, is deze: Hoe zit het als kerk en als gemeente met ons huwelijk? Tussen God en ons, zijn volk, tussen bruidegom Jezus en de bruid, zijn kerk? Zit daar –in Pinkstersfeer gesproken- nog een beetje spirit in?

Misschien ga ik nu een beetje te snel. Hoezo huwelijk, wat heeft dat dan met Pinksteren te maken? Dat is toch het feest van de Geest, van de vlammetjes op al die hoofden, van de talen die allemaal door elkaar gesproken klonken, maar toch werden verstaan? Een soort toren van Babel, maar dan omgekeerd?

Natuurlijk hebben we het bekende Pinksterverhaal uit Handelingen net gehoord, en we kennen het waarschijnlijk allemaal wel. In wezen is dat ook 'de' geboorte van de kerk, het begin van de gemeente in de wereld. Geleid door de Geest van God, en in navolging van Christus zelf.

De reden om het Pinksterfeest dit jaar als een huwelijksfeest te willen zien, ligt in dan ook dat andere verhaal, uit onze eerste lezing. Vandaag horen we namelijk dat daarin het huwelijk tussen God en zijn volk gesloten wordt.

Al 40 dagen voor, plus nu de 50 dagen na Pasen, zijn we op weg met de verhalen uit het boek Exodus. Het begon met de ellende van dat slavenvolkje, een groep van 70 Hebreërs, lees maar na in Exodus 1. En onze cyclus eindigt vandaag op dit Pinksterfeest met 70 mannen, ook Hebreërs, die naast Mozes God mogen zien. Van het diepste donker als slaaf, nu in het licht van de Eeuwige. Even, en niet volledig, maar toch.

In het verbond dat vandaag gesloten wordt – het is als een huwelijk zullen we zo zien – ziet Israël God. Binnen het verbond wordt de Onzienbare zichtbaar.

Na het horen en zien van Israëls ellende, na de roeping van Mozes, na de strijd met farao en zijn legers, na de bevrijding, uittocht en doortocht, ontmoet het volk hier in de Sinai-woestijn God pas echt. Een paar hoofdstukken eerder wordt Mozes de berg opgeroepen en ontvangt het volk via hem de Tien Woorden. Dat is Gods belofte van leven, dat zijn de Levenswoorden waarmee het volk het doen kan, de vrijheid aan kan.

En vandaag, in dit hoofdstuk, horen we hoe het volk op haar beurt ook 'ja' zegt tegen God. Pas na deze wederzijdse beloften aan elkaar, net als bij een huwelijk vandaag de dag, volgt de schriftelijke huwelijksakte. Als God en het volk 'ja' tegen elkaar hebben gezegd, volgt de eigenlijke huwelijksluiting, hier in vorm van 'het boek van het verbond'.

Het hele verhaal is min of meer een grootse huwelijksliturgie. De gesproken woorden, de beloften, de vastlegging. Het bevestigen ervan door de rituelen van de offers en het besprenkelen met bloed. Het eten en drinken met elkaar. Levenspartners zijn het nu, partners op leven en dood. En God belooft dat het in steen zal worden gegraveerd. Met andere woorden: Dit zijn woorden die zullen overleven, die de generaties door moeten.

Dat hier het beeld van een huwelijk goed bij past, is niet zo vreemd. De profeten die later in Israëls geschiedenis zullen optreden, gebruikten dat beeld immers vaak, als zij spreken van de liefde tussen God en Israël, die nu weer opbloeit maar vaak ook verdort of opdroogt. Voor God blijft het volk echter altijd gelieven.

Opnieuw horen we dus van een climax in het Bijbelboek Exodus. Een hoogtepunt in het verhaal van God met Israël. God, normaal onzichtbaar, niet te vangen in een beeld of dogma, zoals de vele afgoden dat wel zijn, heel even vangen ze een glimp van Hem op. Een zeldzaam hoogtepunt, je moet er de Bijbel goed op napluizen om vergelijkbare momenten te kunnen vinden. Zien, soms even.

Komen we bij de vraag dit ik vanmorgen aan ons wilde stellen. Aan ons, als kerk, als gemeente van Christus. Wij zijn immers zijn Bruid, om in de taal van Openbaringen te spreken, en Hij is de Bruidegom. Hoe staat het met ons huwelijk met God?

Ik denk dat dit juist ook vandaag op het Pinksterfeest, een hele terechte vraag is. Want hoe je het ook wendt of keert, het verhaal van de uitstorting van de Heilige Geest, de groei en bloei van de eerste gemeenten, de massale bekeringen, het leven in de hartstochtelijke verwachting van de onze Heer Jezus Christus, dat lijkt allemaal in een groot contrast te staan met hoe wij vandaag de dag de kerk ervaren.

De wittebroodsweken, als die al hebben bestaan behalve dan in onze fantasieën en in onze verlangens naar vroeger, zijn immers voorbij. We hebben de grootst mogelijke moeite om er nog in te geloven. Wij zijn onze partner dikwijls kwijt, we weten niet goed meer waar Hij nog te vinden is. Of we zijn zelf niet meer zo trouw. En het lijkt soms allemaal meer op een 'verstandshuwelijk', waar de fut, de spirit al aardig uit verdwenen is. Ook de kerk heeft een heel ernstig relatieprobleem.

Wind en vuur, zoals bij de berg van God, zoals bij de leerlingen in het huis in Jeruzalem, zijn die nog in de kerk te vinden... of is het windstil geworden, springt de vonk niet meer over? En wat komt er na die kerk, is er nog wel een huwelijk, een Bruid en een Bruidegom?

Met andere woorden, en vooral ook om niet bij de pakken neer te zitten: Wat rest ons? Waar en hoe kunnen we dan toch nog iets van de geestdrift van weleer terugvinden? Waar zien we dan toch nog iets van God, om de vraag zojuist aan de kinderen ook maar aan onszelf te stellen?

Gelukkig zijn we niet de eersten die voor deze vragen staan. Al bijna tweeduizend jaar lang viert men het Pinksterfeest, en heus niet altijd zoals toen, net na Pasen en Hemelvaart in waarschijnlijk het jaar 33. Al bijna tweeduizend jaar zoekt de kerk voortdurend naar geestdrift, naar inspiratie, naar bezieling. En met wisselend succes, dat vooropgesteld.

Laten we daarin onze blik alsjeblieft niet vernauwen tot de relatief korte periode van kerkelijke welvaart, van volle kerken, christelijke scholen en partijen. Gods Geest gaat toch verder dan dat, veel verder, en andere wegen dan wij denken en hopen kunnen.

Daarom luisteren we opnieuw en steeds weer naar die oude verhalen. Omdat ze ons iets van God kunnen laten zien, zowel in het verhaal van Exodus als dat van Handelingen 2. Omdat ze ons de juiste vragen kunnen stellen, confronteren, doen nadenken.

Daarom vieren we toch Pinksterfeest. Na de Vaderlijke ontferming, zo teer als een kindje met Kerst, na de weg van de Zoon, als mens onder de mensen, tot aan het einde toe, ja zelfs door dat einde heen, vieren we vandaag met Pinksteren toch de komst van de Geest.

Als bruidsschat kunnen wij misschien niet zoveel bijdragen. Lijkt het zelfs alleen maar minder en minder te worden, is het voor ons idee armzalig aan het worden wat de kerk anno vandaag nog is en betekenen kan, wij mogen blijven geloven dat God ons gebruikt, dat God ons zijn Geest schenken wil. Dat is en blijft zijn schat voor ons. Zijn gift voor ons als aardse bruid, zo zongen we in dat nieuwe lied voor de dienst.

God zien: Dat zijn momenten van eventjes, soms, en in fragmenten. Dat was toen al bij die berg in de woestijn, dat is nu nog. Eerder kan het ons helpen om te bedenken dat net zoals in Handelingen, dat God zien, zijn Geest ervaren, onverwacht, en plotseling zal komen. Ons zal overkomen. Ieder in ons eigen dialect, zoals er letterlijk in het Grieks staat. Oftewel: Ieder zal het op zijn of haar manier verstaan, ieder spreekt erover in zijn eigen taal.

We hebben vaak massale en extatisch beelden bij die eerste Pinkstermorgen daar in Jeruzalem. Tongentaal, mensen in vuur en vlam. En dus ver van ons bed. Maar misschien is dat wel een heel verkeerd beeld. Er wordt immers niets uitgelegd, en iedereen begrijpt het toch, ja zelfs van deze hele gewone vissersmannen en timmerlui uit Galilea. God zien, is naar gewone mensen zien, grote daden in kleine mensen. Juist wanneer wij onze kerken leger en leger zien worden, zullen we daar, in het kleine, het spoor van God moeten zoeken.

Het is aan ons, om anno 2010, opnieuw op zoek te gaan naar inspiratie van boven. Naar spirit in ons leven, werk, geloof en ons samen kerk-zijn. Het is de steeds weer terugkerende vraag naar het huwelijk met onze Schepper en Bevrijder. Het wordt weer opnieuw Pinksteren, als wij durven antwoorden 'Ja, ik wil'. 'Ja' tegen de God die eens zei, die nog steeds zegt en die altijd weer zeggen zal: 'Ik ben er voor je', 'Ik zal er zijn'.

Zo ronden we de Paastijd vandaag af, 50 dagen na die nieuwe morgen. God ging met ons op weg, Hij bevrijdde ons en Hij geeft ons zijn Geest, zijn geestdrift. Hij zei 'ja', nu is het ja-woord aan ons. Hij laat zijn geliefde niet los.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.